

Mladen Parlov
SVETI BENEDIKT ZA LAIKE

BIBLIOTEKA Mala knjižica
Knjiga 7
Mladen Parlov
SVETI BENEDIKT ZA LAIKE

Izdavač:
Katolička izdavačka kuća i časopis Crkva u svijetu
Zrinsko-Frankopanska 19, Split

ISBN 978-953-8429-66-8

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu
knjižničnog sustava Bukinet (katalog.bukinet.hr) pod brojem
991006053762809366.

Grafičko oblikovanje: Paola Jukić

Tisak: Dalmacija papir, Split

Naklada: 500 primjeraka

Split, rujan 2026.

MLADEN PARLOV

SVETI BENEDIKT ZA LAIKE

Katolička izdavačka kuća i časopis *Crkva u svijetu*

Split, 2026.

Predgovor

U ožujku 2026. Hrvatska udruga Benedikt iz Splita slavi-la je petnaestu obljetnicu svoga utemeljenja i djelovanja. Dok su neki od nazočnih uzvanika izražavali svoje čestitke za sve ono što je Udruga učinila u kulturnom životu Splita i okolice kroz petnaest godina svoga djelovanja, redovito su spominjali i sv. Benedikta te njegov doprinos oblikova-nju europskog kršćanskog identiteta. Tada mi je palo na pamet da je sv. Benedikt svoj duhovni hod započeo kao laik te kako bi možda bilo zanimljivo i potrebno prikazati glavne naglaske benediktinske duhovnosti kao izazovne i nadahnjujuće za današnje vjernike laike.

Kada se spomene sveti Benedikt, većina će odmah pomi-sлити na monahe, samostane, tišinu klaustara i drevno mo-naštvo. Malo tko pritom pomisli na jednu jednostavnu, ali važnu činjenicu: sveti je Benedikt svoje duhovno putova-nje započeo kao običan vjernik. Nije bio biskup, nije bio svećenik, nije bio teolog koji je ostavio velika dogmatska djela. Bio je kršćanin koji je ozbiljno shvatio Evanđelje i koji je, u vremenu duboke društvene i duhovne krize, odlučio tražiti Boga svim srcem. U današnjem svijetu, koji je tako sličan njegovu, njegova poruka zvuči tako svjež i uvjerljivo.

Benedikt je živio na prijelazu iz staroga u novi svijet. Za-padno Rimsko Carstvo je propalo, političke strukture su se raspadale, a društvo je živjelo u ozračju nesigurnosti i nestabilnosti. Mnogi su osjećali da se svijet koji su pozna-vali nepovratno mijenja. Nije teško u tome prepoznati i

neke crte našega vremena. I suvremeni čovjek živi u razdoblju velikih promjena. Tehnološki napredak, kulturne preobrazbe, slabljenje kršćanskoga identiteta, kriza obitelji, ubrzanost života i rastući individualizam stvaraju osjećaj nesigurnosti i duhovne dezorijentiranosti.

U svijetu koji se raspadao Benedikt nije ponudio politički program niti društvenu revoluciju. Ponudio je nešto mnogo jednostavnije i mnogo dublje: put obraćenja srca. Pošao je od uvjerenja da se svijet ne mijenja prvenstveno velikim idejama, nego promijenjenim ljudima. Obnova društva započinje obnovom čovjeka, a obnova čovjeka započinje njegovim odnosom s Bogom. Iz toga iskustva nastalo je Pravilo svetoga Benedikta.

Iako je napisano za monahe Pravilo nije nastalo kao priručnik za neku zatvorenu skupinu ljudi odvojenu od života. U svojoj srži Pravilo govori o onome što je zajedničko svakom kršćaninu: o slušanju Boga, molitvi, radu, odgovornosti, poniznosti, odnosima među ljudima, vjernosti, umjerenosti, strpljivosti i ljubavi. Zbog toga je tijekom stoljeća nadahnulo ne samo monahe nego i nebrojene vjernike laike koji su u njemu prepoznavali mudrost primjenjivu na vlastiti život.

Uostalom, mnoge teme koje zauzimaju središnje mjesto u Benediktovu Pravilu nisu vezane isključivo uz samostan. Što znači slušati Boga usred buke suvremenoga svijeta? Kako ostati vjeran preuzetim obvezama u kulturi prolaznosti? Kako uspostaviti zdrav odnos između rada, odmora i molitve? Kako odgovorno koristiti riječi? Kako živjeti autoritet kao služenje, a ne kao dominaciju? Kako graditi zajedništvo u vremenu izraženoga individualizma? Kako

pronaći unutarnji mir usred neprestanih zahtjeva i obveza? To nisu pitanja koja se odnose samo na monahe. To su pitanja svakoga kršćanina.

Zato ova knjižica nije zamišljena kao prikaz povijesti benediktinskoga reda i duhovnosti niti kao stručna analiza Benediktova Pravila. Ona želi biti pokušaj da se mudrost svetoga Benedikta približi današnjim vjernicima laicima. Njezina je nakana pokazati kako se temeljna načela benediktinske duhovnosti mogu živjeti u obitelji, na radnome mjestu, u školi, na fakultetu, u društvenom životu i u svakodnevnim odnosima.

Benediktinska duhovnost ne poziva laike da postanu monasi ili redovnici. Ona ih poziva da postanu bolji kršćani. Ne traži bijeg od svijeta, nego drukčiji način života u svijetu. Ne poziva na napuštanje obitelji i društvenih obveza, nego na njihovo prožimanje evanđeoskim duhom. Njezina je snaga upravo u jednostavnosti i realizmu. Sveti Benedikt nije gradio duhovnost za iznimne pojedince, nego put koji mogu slijediti obični ljudi u svakodnevnim okolnostima života.

U tome se krije jedna od tajni njegove trajne aktualnosti. Petnaest stoljeća nakon njegove smrti ljudi i dalje čitaju njegovo Pravilo jer ono polazi od trajnih istina o čovjeku. Ljudska se narav nije bitno promijenila. I danas čovjek traži smisao, bori se sa svojim slabostima, traži ljubav, mir i sigurnost. I danas mu je potrebno naučiti slušati, moliti, raditi, opraštati, ustrajati i ljubiti.

Zato je sveti Benedikt mnogo više od utemeljitelja zapadnog monaštva. On je učitelj kršćanske mudrosti. Njegovo Pravilo nije samo dokument šestoga stoljeća, nego škola

evanđeoskoga života koja i danas može pomoći čovjeku da usred rastresenosti pronađe sabranost, usred buke tišinu, usred površnosti dubinu, a usred nesigurnosti čvrsto uporište u Bogu.

Ako ova knjiga pomogne barem nekim čitateljima da ozbiljnije slušaju Božju riječ, odgovornije žive svoje pozive, dublje mole, mudrije rade i velikodušnije ljube, tada će ispuniti svoju svrhu. Jer upravo je to bio cilj i svetoga Benedikta: pomoći čovjeku da traži Boga i da ga, tražeći ga svakoga dana, postupno pronađe u svemu.

Sadržaj

Predgovor	5
„Slušaj, sine!” Umijeće slušanja Boga u buci suvremenoga svijeta.	9
„Slušaj sine” O Proslovu Benediktova Pravila kao ključu benediktinske duhovnosti	17
Ora.	25
... Et labora.	33
Od discipline do radosti	39
Stabilnost u vremenu nestalnosti	45
Šutnja kao lijek protiv digitalne buke	51
Umjerenost kao zaboravljena kršćanska krepost.	57
Duhovni život u jednostavnosti.	63
„Da se u svemu slavi Bog”	71
Kršćanska kultura vremena	77
Gostoljubivost kao evangelizacija.	83
Duhovnost zajedništva	89
Poslušnost i sloboda.	97
Ljestve poniznosti u vremenu samopromocije	103
Askeza bez bijega od svijeta	111
Benedikt i kriza muškosti	117
Benediktinska mudrost za iscrpljene i umorne.	123

O dobroj revnosti	129
Benediktinska kultura govora	135
<i>Lectio divina</i> za zaposlene	141
Benediktinska kritika individualizma.	147
Samostan u srcu svijeta	153
Ostati u zajedništvu s Benediktom. Iskustvo oblata i benediktinskih zajednica u svijetu	161
Benediktinska duhovnost i kriza zapadne civilizacije	167
Pogovor.	173